

Gäller för: Radiologi Östra, Radiologi Mölndal, Radiologi Sahlgrenska

Giltig från: 2025-11-18

Innehållsansvar: Magdalena Koniarska, (magko3), Specialröntgensjuksköterska

Giltig till: 2027-11-11

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12), Verksamhetschef

Defekografi

Genomlysning (utförs på Radiologi Östra)

Us kod/Us namn	442000 - Defekografi
Indikation	Misstanke om rektoanal invagination, rektal inkontinens, prolaps, rectocele, enterocele samt förstoppning.
Förberedelser	<p>Granska remiss och ev. tidigare undersökningar.</p> <p>ID-kontroll skall utföras på undersökningsrummet.</p> <p>Längd och vikt skall tillfrågas samt dokumenteras i RIS.</p> <p>Avlägsna föremål som skymmer us-området.</p> <p>Graviditet skall tillfrågas fertila kvinnor (15–45 år).</p> <p>Om gravid skall radiolog bedöma huruvida underökningen är berättigad eller ej.</p> <p>Gonadskydd skall ej användas.</p> <p>Ev. medföljande som närvarar i rummet vid bildtagning skall bära strålskydd.</p>

Patientförberedelser	<p>Patienten har förberetts hemma med 4 tabletter Toilax 5mg samt 1 klysma Toilax (rektalsuspension) enligt instruktioner i kallelsen.</p> <p>Två timmar innan undersökningen dricker patienten peroral kontrast (visualisering av tunntarmen).</p> <p>Patienten byter om till patientskjorta och colon/defekobyxor.</p> <p>Kvinnliga patienter applicerar en kontrastindränkt tampong i vagina (visualisering av vagina).</p> <p>Tillfråga om ev. kontrastallergi.</p>
Kontrastmedel	<p>E-Z-HD + 65 ml vatten – patienten blandar själv och dricker hemma 2 timmar innan undersökningen.</p> <p>På radiologin förbereds kontrast enligt rutinen för kontrastberedning under rubriken Defekografi:</p> <p>LM Beredning av gastrointestinalt kontrastmedel vid konventionell röntgen</p>
Material	<p>Defekospruthållare, sprutor med förmonterad slang och pip fyllda med defekokontrast, tampong, glidgel, defekostol (med inmonterad mätsticka), plasthätta som skydd till defekostolen.</p>

Bildtagning/Projektioner (radiolog)

Förbild 1

Position	<p>Patienten på britsen i vänster sidoläge.</p> <p>Innan bildtagningen palperas patienten per rektum (behöver inte göras rutinmässigt om patienten är remitterad från en kirurgmottagning.)</p>
Kriterier	<p>Genomlysning med rektum i focus.</p> <p>Genomlysningsbilden sparas innan kontrastingjutning.</p>

Förbild 2

Position	<p>Patienten på britsen, i vänster sidoläge. Glidgel appliceras på rektalpipen och denna införes rektalt. Kontrast appliceras i rektum försiktigt och intermittent. Kontrollera med genomlysning hur pass distenderad rektum är. Mängden kontrast som tillförs styrs av distensionsgrad och patientens upplevelse av fyllnad, > 50% av kontrasten bör tillföras. Avlägsna rektalpipen när rektum är fylld.</p>
Kriterier	<p>Genomlysning med rektum i focus. Genomlysningsbild med kontrastfylld rektum sparas.</p>

Exponering 1

Position	<p>Bordet reses till stående. Toalettstol apteras. Patienten sittande på toalettstolen.</p>
Kriterier	<p>Patienten avslappnad, rektum fylld. Genomlys och blända in. OBS! Använd ej zoom Bilden ska inkludera os sacrum's bakre kant och analkanalens nedre begränsning.</p>

Exponering 2

Position	<p>Patienten sittande på toalettstolen.</p>
Kriterier	<p>Patienten kniper maximalt, rektum fylld. Genomlys och blända in. OBS! Använd ej zoom Bilden ska inkludera os sacrum's bakre kant och analkanalens nedre begränsning.</p>

Genomlysning

Position	Patienten sittande på toalettstolen.
Kriterier	<p>Genomlysningsserier tas under tömning – patienten krystar ut kontrasten.</p> <p>Hela rektum, hela analkanalen inklusive några cm nedom analöppning, os sacrum samt delar av den kontrastfyllda tunntarmen och hos kvinnor den kontrastindränkta tampongen i vagina inkluderas i bilden (eventuellt får man sänka röret).</p> <p>Serien avslutas när rektum är i normalläge.</p> <p>Bildtagning upprepas om mycket kontrast finns kvar i rektum efter defekation.</p> <p>Serier sparas.</p>

Exponering 3

Position	Patienten sittande på toalettstolen.
Kriterier	<p>Patienten krystar maximalt i minst 5 sek efter tömning.</p> <p>OBS! Använd ej zoom.</p> <p>Bilden ska inkludera os sacrums bakre kant och analkanalens nedre begränsning.</p>

Eftervård	Uppmana patienten att dricka rikligt med vätska efter undersökningen för att skölja rent tarmen.
Strålskydd	Se under rubriken förberedelser.
Dokumentation	Om kriterier inte uppnås för undersökning skall anledning dokumenteras i aktuell remiss.
Övrigt	Ansvarig radiolog granskar och kvalitetssäkrar bilder Se huvudpärm för sändning av bilder till RIS/PACS. DAP-värde samt genomlysningstid går automatiskt över till RIS/PACS i form av en dosrapport när undersökningen avslutas.
Referenser	Strålsäkerhet

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Radiologi Östra, Radiologi Mölndal, Radiologi Sahlgrenska

Innehållsansvar: Magdalena Koniarska, (magko3),
Specialröntgensjuksköterska

Granskad av: Asmaa Imam, (asmei1),
Specialröntgensjuksköterska, Rafid Al-Tahar, (rafal1), Överläkare

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12),
Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9802-1816834204-2030

Version: 2.0

Giltig från: 2025-11-18

Giltig till: 2027-11-11